

Toimintaohje avoterveydenhuollon influenssa A(H1N1)v –epäilyssä ISLABin Kuopion aluelaboratorion toimipisteille ja muille PSSHP:n terveyskeskuslaboratorioille

Viitaten KYSin infektioyksikön 27.07.2009 lähettämään ohjeeseen ”Toimintaohje A(H1N1)v – epäilyssä. Suomessa epidemian lieventämisvaihe. Ohjeet avoterveydenhuollon vastaanotoille” :

1. Spesifiset PCR-tutkimukset (-InfANhO 4896 ja –InfvNhO 54041) tehdään lähes yksinomaan vaikean taudinkuvan takia sairaalahoitoon joutuneille potilaille. Yksittäistapauksissa avoterveydenhuollon lääkäri voi konsultoida infektiolääkärinä em. testien ottamisesta sairastuneelta riskiryhmään kuuluvalta potilaalta tai sairastuneelta influenssapotilaita hoitavalta terveydenhuollon henkilökunnan jäseneltä (mikäli testivastauksella olisi erityinen epidemiologinen merkitys). Tutkimusten tämänhetkiset hinnat ovat: –InfANhO 91 € ja –InfvNhO 179 €
2. Avoterveydenhuollon vastaanotolla voidaan pyytää influenssapikatestia (-InfABAgO 54122) silloin, kun potilasta hoitava lääkäri katsoo sen tuloksesta olevan erityistä hyötyä. Influenssapikatestin osuvuus influenssa A(H1N1)v -infektion tunnistamisessa on kuitenkin huono. Influenssapikatestin hinta on 17 €
3. Hengitystienäytteitä otettaessa suojaudutaan THL:n ohjeiden mukaisesti (www.thl.fi).

Pyynnön tekeminen

Mikäli pyytäjän atk-järjestelmässä ei toistaiseksi ole em. pyyntöjä, käytetään paperilähetettä (esim. blancopaperi). HUOM! Läheteeseen fax-nro tulosten ilmoittamista varten.

Näytteenotto

Katso liitteenä olevat tutkimusohjeet.

Toimitamme pienen erän kaikkiin yo. tutkimuksiin soveltuvaa näytteenottovälinettä (tikut+kuljetusputki) alueen tk-laboratorioihin. Lisää näytteenottovälineitä voi tilata ISLABin Kuopion aluelaboratorion Kliinisen mikrobiologian laboratorion.

Näytteiden pakkaaminen

Merkkaa näytteisiin selvästi potilaan tunnistetiedot ja pyydetty tutkimus. Pakkaa näytteet salpapussiin esim. minigrip (1 potilaan näytteet/ pussi). Käsittele salpapusssia ainoastaan puhtailla, desinfioiduilla käsillä tai puhtailla suojakäsineillä!

Vastaukset

Paperipyynnöllä lähetetyistä näytteistä vastaukset faxataan.

Juha Kauppinen
sairaalabiologi
ISLAB Kuopion aluelaboratorio
Kliininen mikrobiologia
Juha.Kauppinen@islab.fi
044-7178758

Jarkko Romppanen
apulaisylilääkäri
ISLAB Kuopion aluelaboratorio
Kliininen kemia
Jarkko.Romppanen@islab.fi
044-7178739t

Liitteet tutkimusohjeet

Jakelu Kuopion aluelaboratorion johtaja
Kuopion aluelaboratorion toimipisteet
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin terveyskeskukset ja sairaalat
intranet ja internet

**-Influenssa A -virus, variantti, nukleiinihappo (kval)
-InfvNhO, 54041**

<i>Indikaatio</i>	Vakava influenssa -epäily (H1N1-sikainfluenssa tai H5N1-lintuinfluenssa). HUOM! KYSllä tutkimus sisältyy Influenssa_A -pyyntöpakettiin, joka on pyydettävissä vain "Vakava influenssa -epäily" paperilähetteellä.
<i>Näyteastia</i>	Katso näytteenotto-ohje
<i>Näytteenotto</i>	Näytteeksi otetaan nenänielutikku- ja nielutikkunäytteet tai nenänieluilimanäyte. Nenänielu- ja nielutikkunäyte: tarvitaan 2 kpl tehdaspuhtaita nylonnukka- (microRheologics flockedSWAB, COPAN) tai dacrontikkuja, sekä 1 kpl COPAN UTM- RT -kuljetusputkia. Ensimmäinen tikku työnnetään sieraimen ja kiertoliikkeellä hangataan nenän limakalvoa siten, että tikkuun tarttuu limakalvolta irronneita soluja. Samalla tikulla kerätään soluja myös toisesta sieraimesta, jonka jälkeen tikku katkaistaan kuljetusputkeen. Toisella tikulla pyyhitään tukevasti nielukaaria ja nielun takaseinän limakalvoa niin, että tikkuun tarttuu limakalvolta irronneita soluja. Tikku katkaistaan samaan kuljetusputkeen. Nenänieluilimänäyte: Tarvittaessa voidaan sieraimia kostuttaa noin 2 ml keittosuolaa. Vesi-imuun kytketyn limänäytekeräysputken letku työnnetään nenän kautta nenänieluun ja näyteputkeen imetään limaa molemmista sieraimista.
<i>Menetelmä</i>	Influenssa A -virusvariantin RNA:n osoittaminen reaaliaikaisella käänteiskopiointi- polymeraasiketjureaktiolla (RT-PCR).
<i>Tulos valmiina</i>	1-7 työpäivän aikana.
<i>Tekopaikka</i>	Tutkimus teetetään alihankintana

**-Influenssa A -virus, nukleiinihappo (kval)
-InfANhO, 4896**

<i>Indikaatio</i>	Influenssa A -virusinfektioiden diagnostiikka. HUOM! KYSssä tutkimus sisältyy myös "Vakava influenssa -epäily" pyyntöpakettiin, jonka indikaatio on vakava influenssaepäily (esim. H1N1-sikainfluenssa- tai H5N1-lintuinfluenssaepäily)
<i>Näyteastia</i>	Vaihteleva
<i>Näytteenotto</i>	Nenänielu- ja nielutikkunäyte: tarvitaan 2 kpl tehdaspuhtaita nylonnukka- (microRheologics floccedSWAB, COPAN) tai dacrontikkuja, sekä 1 kpl COPAN UTM-RT -kuljetusputkia. Ensimmäinen tikku työnnetään sieraimen ja kiertoliikkeellä hangataan nenän limakalvoa siten, että tikkuun tarttuu limakalvolta irronneita soluja. Samalla tikulla kerätään soluja myös toisesta sieraimesta, jonka jälkeen tikku katkaistaan kuljetusputkeen. Toisella tikulla pyyhitään tukevasti nielukaaria ja nielun takaseinän limakalvoa niin, että tikkuun tarttuu limakalvolta irronneita soluja. Tikku katkaistaan samaan kuljetusputkeen. Nenänieluilimanäyte: Tarvittaessa voidaan sieraimia kostuttaa noin 2 ml keittosuolaa. Vesi-imuun kytketyn limanäytekeräysputken letku työnnetään nenän kautta nenänieluun ja näyteputkeen imetään limaa molemmista sieraimista. Näytteeksi soveltuvat myös yskös ja likvor, jotka lähetetään sellaisenaan kierrekorkillisessa, tehdaspuhtaassa muoviputkessa mahdollisimman pian tutkivaan laboratorioon.
<i>Säilytys</i>	1-2 vrk jääkaapissa. Pidempiaikainen säilytys pakastettuna.
<i>Menetelmä</i>	Influenssa A:n RNA:n osoittaminen reaaliaikaisella käänteiskopiointi-polymeraasiketjureaktiolla (RT-PCR).
<i>Tulkinta</i>	Normaalisti negatiivinen. Influenssa A-viruksen nukleiinihapon löytyminen on merkki ko. viruksen aiheuttamasta infektiosta.
<i>Tulos valmiina</i>	1-7 työpäivän aikana.
<i>Tiedustelut</i>	Kuopiossa 044-717 8755, Joensuussa 044-717 8914, Mikkelissä 044-717 8923, Savonlinnassa 044-717 8966
<i>Tekopaikka</i>	Tutkimus teetetään alihankintana

**-Influenssa A- ja B-virusantigeenin pikatesti
-InfABAgO, 54122**

<i>Osatutkimukset</i>	-InfAAgO, 54236 -InfBAgO, 54237
<i>Indikaatio</i>	Influenssa A- tai influenssa B-virusinfektion epäily.
<i>Näytteen laatu</i>	Nenänieluerite
<i>Näytteenotto</i>	Nenänielutikkunäyte. Näyte otetaan nenänielun limakalvolta testipakkauksen näytetikulla tai nailonnukkatikulla (microRheologics floccedSWAB, COPAN). Tikku viedään sieraimen mahdollisimman syvälle (ei kuitenkaan kuorikoihin saakka). Näyte otetaan tikkua pyörittämällä ja painamalla limakalvoa vasten antaen nenäeritteen imeytyä kunnolla tikkuun. Samalla tikulla otetaan näyte molemmista sieraimista. Näytetikku katkaistaan COPAN UTM-RT kuljetusputkeen ja putki suljetaan. Jos näytteenotto tapahtuu lähellä pikatestiä tekevää laboratoriota, tikun voi kuljetusta varten laittaa alkuperäiseen pussiin. Nenänieluilulima. Näyte imetään vesi-imuun kytketyllä limankeräyslaitteella (mucus-ekstraktorilla, esim. UNO, Oriola). Keräysletku työnnetään seiraimen kautta nenänieluun 4-5 cm:n syvyyteen ja lima (0.5-1 ml) imetään keräysputkeen. Tarvittaessa liman eritystä voidaan helpottaa ruiskuttamalla nenään noin 1 ml fysiologista keittosuolaliuosta. Näyte lähetetään laboratorioon keräysputkessa.
<i>Menetelmä</i>	Kvalitatiivinen immunologinen pikatesti
<i>Tulkinta</i>	Positiivinen: Näytteessä on influenssa A- ja/tai B-viruksen antigeenia. Negatiivinen: Näytteessä ei ole influenssa A- ja/tai B-viruksen antigeenia. Epäselvä: Tarvittaessa voidaan ottaa uusi näyte immunofluoresenssitutkimukseen (pyyntö -InfABAg, 4746).
<i>Tulos valmiina</i>	Noin tunnin kuluttua näytteen saapumisesta tutkivaan laboratorioon sen aukioloaikoina.
<i>Tiedustelut</i>	Kuopiossa 044-717 8755, Joensuussa 044-717 8914, Mikkelissä 044-717 8923, Savonlinnassa 044-717 8966
<i>Tekopaikka</i>	ISLAB